

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaie Interesantă”, „Covârșia” și „Bobynaci”, — e următorul; pe un an 10 cor.; pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. pe an!
Pentru America trei dolari pe an.
Pentru România (4 foi) 40 Lei pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiunile:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La 11 serate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătească înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Vlaicu.

Il văd. Subțire, întunecat puțin la față, purtând pe buze un zimbet, de câte-ori dai cu ochii de el, și cu fruntea încrăștată, gândindu-se parcă mereu la ceva. Așa-l văzusem de câte-ori prin Orăștie, și așa-l-am văzut la Blaj înainte și după zbor. Zimbetul acela, care parcă spunea, că ce trecătoare sunt toate și că ce puțin trebuie să te îndrăgești de viața asta de pe bulgărul de tină, li stăruie întotdeauna pe buzele subțiri și te atrage spre cel ce-l are, făcându-te vrînd ne vrînd să privești în el mai degrabă un om de-o bunătate rară, decît un om genial. Eu nu știu cum, dar nu pot privi în Vlaicu niciodată numai un constructor de mașină de zburat, un pilot, un inventator genial, ci totdeauna și ceva deosebit.

De câte-ori îl văd, sau aud numai de el, mie mi se pare, că înaintea ochilor mei începe a să desfășura o poveste frumoasă, povestea unui neam, merit să ajungă o soartă mai bună. În povestea aceasta Vlaicu e un erou, unul din acei puțini eroi, cari ridică cu umărul lor nivelul întreg al unui neam și vaza lui înaintea lumii! Din această poveste fac parte eroii nostri scumpi de pe câmpurile de război, ca și cei de pe câmpurile științelor, artelor, dela cei din vremurile vechi, până la cei din zilele noastre. Toți prin faptele lor, cu brațul ori cu mîntea, au ridicat și ridică și înalță în fața lumii poporul acesta nenorocit și hulit veacuri de-a rândul. Fiecare din acei eroi a scris câte-o pagină neperitoare în cartea de aur a neamului nostru, fiecare a făcut ca cel puțin pentru câteva clipe privirea lumii mari să fie îndreptată spre neamul locuitor prin văile Carpaților și fiecare și-a dat neamului său ceva din sclnteia dumnezeiască cu care l-a înzestrat cerul.

Mie mi-e scump Vlaicu, mie mi-e neprețuit Vlaicu, nu pentru că mi-a stors lacrimi din ochi, cînd l-am văzut ridicându-se spre înălțimile albastre, senine și pline de poezie, ci pentru că-mi iubesc neamul și pentru că Vlaicu a făcut, ca și străinii să mi stimeze neamul! Zborul lui Vlaicu pe câmpurile dela Aspern, în apropierea Vienei, au stors admirația nu a noastră, a fraților lui, cari poate

suntem prea sentimentali față de el, fiind că e al nostru, ci admirația aceluia, pentru cari, vai Dumnezeule, noi am însemnat așa de puțin în lumea asta! Premiile acelea pe cari le-a cîștigat Vlaicu la Aspern alături de Francezi și Nemți, în locul al doilea și în locul întâi, n'au fost premiarea iscusitului zburător, nu, dați-mi voie s'o cred că nu, ci a fost: premiarea unui neam întreg, a neamului nostru românesc, căruia, vai, ce arare i-se dau astfel de prilejuri a-și dovedi vrednicia și a-i fi recunoscută!

Uite, imi vine în clipa asta în minte, că noi Românii, de cînd suntem pe fața pămîntului la întreceri de acestea, unde e a să dovedească puterea de geniu a unui neam, n-am luat decît odată parte, în 1872 la Montpellier în Franța. Atunci a cîștigat premiul întâi limba românească, dulcea limbă românească, pe care să vede că străinii o apreciază mai mult decît noi, prin poezia „Ginta latină” a nemuriturului poet Vasile Alexandri. Voi, cei nepricepuți și rătăciți, cărora vă aducem aminte de triumful acesta al limbii noastre, nu simțiți că vă arde obrazul, cînd vă desprețuiți limba și vorbiți mai cu drag altă limbă străină?!

Și acum Vlaicu, băiatul acesta, care simbolizează pe tînărul român al Ardealului, născut din sîngele țaranului român, dornic a-și arăta puterea de viață, a fost al doilea, care, alături de Alexandri, prin o nouă luptă în fața străinătății unde aveau să se ciocnească genurile neamurilor, a făcut să fie premiat în fața lumii, și prin el neamul nostru! Și Vlaicu ni-a cîștigat învingerea aceasta, că învingere strălucită a fost, pe un teren nou, pe cel mai nou al timpului de azi și al viitorului, pe terenul mecaniceil Problema zburatului, a cărui începuturi să perde în negura vremilor legendare de pe timpul strămoșilor nostri Romani, azi a ajuns în linia primă în viață. Cu deslegarea ei deplină e prea cu puțință ca toată viața și dezvoltarea și avîntul popoarelor, să iee un mers nou! Și la deslegarea aceasta de grea însămnătate, noi Românii, prin A. Vlaicu, ne-am cîștigat un loc de onoare, de frunte! Laudele pe cari i-le-au adus lui Vlaicu foile germane, franceze și chiar unele din

cele ungurești, sunt cele mai mici — și totuș cît de mari — ce s'au putut da din partea unor străini, cari nu ne-au fost niciodată prietini.

Și pentru mine e o mîndrie, pentru mine e o bucurie sfîntă, ceea ce ni-a cîștigat Vlaicu. Eu mă bucur, fiindcă prin el s'a soos la iveală marea însemnătate ce o avem noi Românii, ca popor a parte întru desăvîrșirea mașinei de zburat! Și care dintre cei ce cetății rîndurile acestea, nu vă însuflețiți, nu vă simțiți mai mîndri de neamul vostru și nu vi-e scump numele lui Aurel Vlaicu, acest fericit băiat al neamului românesc?

Foile ungurești în timpul din urmă scot la iveală mult puțin cu durere, că noi Românii facem din zborurile lui Vlaicu chestie națională!

Facem, și trebuie să facem! Am fi cei mai nevrednici, dacă am rămînea nesimțitori față de acest fiu genial al neamului, dacă din îngustime de pricepere și din alte motive de mîna a doua și altă de trecătoare, Doamne, nu l'am înțelege, nu l'am îmbrățișa și nu i-am da tot ce se cuvine să-i dăm! Căci ori-ce i-am da, e puțină răsplată în asemănare cu aceea-ce el ni-a cîștigat neamului!

Și de ne sînt prețioase izbînzile lui prin lumea străină, — nu mai puțin însemnate ne sînt cele ce le face prin zborurile de azi printre noi! Zborurile lui Vlaicu sînt cele mai bune și reușite adunări naționale! În fiecare loc multe mii de Români, domni și popor, privesc pe eroul zilei și în toți crește inima de bucurie, că acest drag tiner, e Român; toți merg acasă cu sufletele mai înălțate, cu mîndria națională crescută! Și acest lucru de mare preț ne este nou!

Să ne bucurăm cu toții și sînger de venirea lui printre noi!

UNELE—ALTELE

O vorbă deschisă

— Scrisoarea dlui V. Stroescu. —

»Românul» dela 28 Iulie n. publică în întregul ei scrisoarea pe care dl V. Stroescu a trimis-o societății de studenți »Petru Maior» din Pesta, cînd cu jubileul ei din primăvara asta. Să știe că dl Stroescu a fost atunci la sărbările Societății, dar s'a dat pe sine de

»Neamț» din Germania și stă tăcut de-o parte și asculta și-și însemna toate. Numai după ce a plecat din Pesta și nimeni nu l'a cunoscut, — a trimis Societății o scrisoare mai lungă și un dar de 12.000 cor. Cîteva părți din aceea scrisoare s'au publicat atunci, iar acum ea a fost dată întreagă la lumină.

Arătăm pe scurt cuprinsul ei, — asupra cărui vom reveni apoi pe larg în numerii viitori.

I. Luminatul Basarabian își arată înții părerea, că nu e cea mai fericită politica pe care o face Societatea, că adună numai bani pentru a ajunge la capital și îngrijește numai de hrana sufletească a tinerimei, iar de nevoile de traiu a celor lipsiți, nu poartă grijă, căci mulți tineri talentați, luptînd cu prea mari nevoi, plătesc cu viața că au stat la școli mari în orașe așa mari.

Față cu această crutare de parale, laudă pornirea dlui Ungureanu (Timișoara) de a aduna fonduri ca să se zidească un internat pentru tinerii buni dela acele școli înalte. Dar dsa n'are nădejde a vedea adunată suma mare, de cîteva sute de mii, ce trebuie pentru un astfel de internat.

II. Critizează cu vorbe necrutătoare ținuta Românilor din Regati care să pare că înșiși nu să mî, satură de bani, mai curînd ar lua decît ar da, — și afiă că ar putea face cîte ceva și ei pentru noi, ajutîndu-se în nevoi, dar, ținînd că-i cunoaște bine, ne zice să nu nădăjdum nimic dela ei.

Dela cei din Rusia, din Bucovina, din Serbia, Bulgaria, — ce să aștepti?

III. Rămîne zice, — să lăsați ori ce vorbe goale și: gîndiți-vă numai la ceea-ce puteți singuri să faceți! Faceți măcar cît puteți. Aniș trec. Nevoile (lipsurile) nu așteaptă!

IV. Invățîndu-ne să nădăjdum noi în noi mai mult ca în ori-cine, zice: Ați putea nădăjdul ceva dela băncile dvoastre. Dar băncile d-voastre, sunt învăscute în pielea cămătarilor prin care nu străbate nici un simț omenesc. Dacă fac ceva, numai de ochii lumii, cu niște ajutoare de rîsl.

Acestea-s punctele de căpetenie ale scrisorii dlui Stroescu, — asupra cărora vom reveni, cercetîndu-le pe rînd în temeiurile lor.

Biserica sârbească în primejdie.

O știre ce trebuie să pună pe gânduri pe mulți din cei puși la conducerea bisericească Biserica sârbească din Ungaria, care avea și ea constituția ei, legile ei după cari să se conducă neatințătoare, așa ca cea greco-orientală română, cu sinod stînd din deputați aleși de poporul credincios, — a primit o lovitură grozavă: guvernul din Pesta i-a nimicit constituția, i-a scos-o din putere, și a pus în fruntea bisericii un *Comisar regesc* cu deplină putere de hotărîre, pe Patriarhul sârbesc, care de aci încolo face lacururile cum el singur le crede de bine, fără a mai întreba de sinoade, de conzistore, de nimeni altul! — Lucrul își are istoria sa mai lungă:

În sînul bisericii sârbești au fost multe certe de zeci de ani, că cine să chivernisească averile cele mari bisericești, episcopii fără de controlul mirenilor, ori controlați de mireni? Și e vorbă de averi de multe milioane, adunate pe vremuri și de pe Români până ne țineam de Sîrbi în cele bisericești. Partidele sârbești să perîndau mereu în sinoadele bisericii și erau la putere cînd „liberalii”, cînd „radicalii”. Incetul cu 'noetul s'au trezit, că sinoadele lor sunt numai niște focare de învrăjbiți politice în care deputații sinodali își dădeau toată ura pe față. S'au aflat apoi și multe „greșeli” în purtarea socoților bisericești.

Guvernul din Pesta s'a folosit de stările acestea urîte din sînul bisericii sârbești, ca să-și vîre mîna în treburile din lăuntru ale bisericii lor, — nimieîndu-i constituția ce i-să dase cam de odată cu Românilor, și luîndu-și dreptul de a-i ofrui el, prin un om al sen toate lucrările!

Intra Sîrbi știrea a stîrnit o mare nemulțumire și toate foile sârbești zbiară ca din gură de șarpe, iar deputații țîn adunări peste adunări, în care protestează împotriva felului acesta de-a călca legile bisericii lor!

În foile noastre încă să scrie despre primejdia, ce amenință biserica sârbească și să arată faptele acestea ca începutul unui întreg șir de volnicii pe care guvernul țării are de gînd să le săvîrșească pe încetul și pe neașteptate și față de biserica noastră gr.-orientală română!

Căci iaca ce să bănuște că coace vicleanul și ticălosul guvern din Pesta: Dupăce are biserica gr.-catholică maghiară, are lipsă și de una greco-orientală maghiară.

Pe cea greco-catholică maghiară a putut-o înființa, dacă a cîștigat pe Papa pentru planul seu, căci Papa fiind a-tot-pornicitor în biserica apuseană, dacă el s'a învoit la ceva, aceea e făcut.

Dar o biserică greco-orientală maghiară n'avea cum să-și

facă, căci bisericile gr.-orientale, atît cea sârbească, cît și cea românească, nu stau sub porunca nici unui patriarh din afară pe care guvernul să l cîștige ca să-i sfințească pe cineva de episcop gr.-or. maghiar, — ci sunt de sine stătătoare, și arhieriei lor, supuși sinoadelor, statului fruntașilor, de sigur nu s'ar fi învoit să sfințească pe cineva de episcop gr.-oriental maghiar!

Acum că le-a smuls Sîrbilor drepturile lor tari, constituția, și frînele lor le are el în mîna prin un singur om ca „comisar regesc”, — prin acest comisar își poate ajunge tot ce dorește, — îl poate face să-i sfințească și un vlădic greco-oriental maghiar.

Și dupăce are odată lucrul acesta, — îi poate lăsa pe Sîrbi iară în largul lor, să se certe și să țigănească, ca până ieri, — căci prin cuiul necurat, prin episcopia gr.-or. maghiară, va putea atunci cu atît mai bine pesonl, în certele și nevoile lor, — spre a abate pe cît mai mulți nemulțumiți spre episcopia cea nouă.

Și cînd asta o va fi săvîrșit, — zile urîte, foarte urîte, vor urma și peste Români gr.-orientali!

Iaca de ce ne interesează și ne pune și pe noi pe gânduri vestea că, folosindu-se de neînțelegerile lor, — guvernul a ridicat constituția bisericii sârbești și o conduce azi prin un comisar regesc atotputernic.

Procesul pentru încercarea de a omorî pe Cuvai, Banul Croat.

Mulți dintre cetitorii noștri și-or mai aduce aminte de încercarea studentului croat Iuchici de a potopi pe banul Cuvai, care a călcat drepturile Croației — în picioare. Dar în loc să-l puște pe ban, a nimerit pe un secretar al lui, care a și murit.

Iuchici a fost prins și acum se pertractează în Agram procesul lui. Afară de el mai sunt aduși pe banca acuzaților 11 inși, toți sunt studenți și minoreni. Vîrsta lor este între 15—22 ani. Singur Iuchici are 25 ani.

Pertractarea s'a început la 9 ore. Primul adus în fața tribunalului, studentul Iuchici deodată se ridică brusc de pe banca acuzaților și zice:

„Onorat tribunal! Înainte de a începe judecarea mea, dați o poruncă de urmărire contra celui mai mare răufăcător al Croației, contra lui Cuvai.

— Domolește-te și răspunde la întrebare, — îl intrerupe președintele.

— Nu pot fi liniștit, până cînd în Croația se preumblă liber și poruncește cel mai mare criminal.

— Răspunde la întrebare și liniștește-te.

— În Croația azi nime nu mai poate fi liniștit.

D-ta ești învinnit, că ai săvîrșit un omor ordinar.

— Nu sunt un criminal, ci criminal e comisarul regesc, Cuvai.

— Acesta-i un loc sfînt — se sili președintele să-i învețe pe acuzat — unde domnește dreptul și dreptatea, rămli în liniște!

— În Croația nu mai este drept și dreptate, — îi răspunse acuzatul, și rostind aceste cuvinte, fu așezat de pandur pe bancă.

După această întimplare iritată advocații apărători au cercat să dovedească, că acuzatul nu e în toată firea, cerînd pe temeiul acesta închiderea lui într-o casă de sănătate și amnarea pertractării.

Procurorul însă a susținut că Iuchici nu poate fi socotit de nebun și astfel pertractarea nu trebuie amnată. În cele din urmă tribunalul după o scurtă cumpănire a respins cererea apărătorilor. A urmat apoi cetirea actului de acuză, stătător din 57 pagini, care a durat până la prînz.

Procurorul cere ca Iuchici să fie judecat la moarte, iar tovarășii lui la închisoare grea.

Hotel românesc în Sibiu.

Conzistorul archidiecezan român din Sibiu a publicat concurs de planuri pentru zidirea unui mare și frumos Hotel lângă cafeneaua Haberman, care e tot a Conzistorului. Hotelul ar avea să fie gata până în Iulie anul viitor și are să fie un hotel de clasa întâi, — așa cum e de pildă „Împăratul Romanilor” din Sibiu. Va avea trei rînduri luminate electric, cu încălzire centrală, cu cabine de scaldă și alte multe cari să cer în ziua de azi la un hotel, mare și modern.

Ne bucurăm de zidirea acestui hotel căci vedem și în asta semn nou de întărire a Românilor în Sibiu.

Prigonirea învățătorilor nemaghiari în Ungaria.

Din darea de samă a ministrului de culte și instrucțiune publică să vede că în decursul anului școlar trecut au fost trași în cercetare disciplinare 148 de învățători, sub cuvînt, că prin „purtarea lor ar fi dat dovadă de simțăminte nepatriotice” și că în propunerea limbii maghiare ar fi fost foarte „neglijenți”.

Dintre aceștia, 38 au fost pedepsiți cu înlăturarea din slujbă, cu pensionarea ori pedeapsă în bani.

Sărmanii învățători, toate năcurile au să le mulțumească vestitei legi alui Apponyi, călăul școalilor nemaghiare din țara asta.

Vede paiul...

Ziarul evreiesc și singarnic guvernului „Pester Lloyd” aduce într'un număr al seu niște hule la adresa Belgiei, pentru că, zpane, în țara aceasta la alegerile de deputați guvernul a săvîrșit volnicie față de alegători și, că să ajungă la majo-

ritate, și-a pus în mișcare slujba ca să-i cîștige cu bani și cu puterea alegători pe partea sa! Gazeta jidovească își ia un aer de revoluționară și să miră... „cum poate face așa ceva într-o țară”. Să te strici de ris de această brăznicie evreiască a ziarului singarnic al guvernului! Să face a uitat cum au ajuns la puterea stăpînii săi de azi, guvernul și partidul „muncii”! S'or fi făcut unele șmecherii și în Belgia, nu vorbă, dar suntem siguri că aici sunt jocuri de copii pe lângă iluzoriile săvîrșite de guvernul din Pesta și slujbașii sei la alegerile trecute aici la noi!

Gazeta evreiască vede paiul în ochii altuia, dar în a sa nu vede birna... deși e așa de mare, de să vede peste țări și mări.

Ne „patriotizăm”.

La Illa dă mîne, în ziua de Ille Proroc, „Reuniunea femeilor române gr.-or.” un concert în favoarea bisericii.

Programul e minunat: jumătate compus din plese ungurești, de Horvâth, Abrányi, Erkel (Bank-bán), etc. cîntate de dsoarele Csucs și Zatochil. Cîntă și dl Octavian Murășan.

Dacă în Illa să află încă tineri români buni, îi rugăm să ne trimită o dare de seamă sinceră și serioasă asupra acestui concert, prin care ni-să pare că biserica gr.-or. română din Illa, face adînci plecăciuni „patriotismului” de lume nouă.

Asupra rostului și scopului întreg vom reveni apoi.

Conjurație împotriva lui Tisza?

Deunăzi în Pesta a venit la poliție o femeie de sas și a început să povestească, că în tren spre Pesta a călătorit cu doi oameni, cari s'au urcat în Cluj pe tren și au început să vorbească de Tisza și de Geszt, comuna cu moșia mare alui Tisza la care petrece el vara.

Din vorbele lor, spunea săsoaica, am priceput, că plănuesc omor contra lui Tisza și de aceea călătoresc la Geszt. Dar dacă acolo nu vor reuși, atunci îl împușcă cînd vine la Budapasta.

Poliția a dat crezare acestor vorbe fără temei și s'a pus acum de-a neroada să caute pe cuntezătorii „conjuratorii” împotriva iubitului lor Tisza, ncigașul constituției ungarești.

Manevrele mari dela toamnă.

ce să vor ținea în comitatul Aradului mai ales, au băgat în grijă pe conducătorii comitatului, căci au cîpîtat poruncă dela ministru că în 5 săptămîni să se grijască ca drumurile din comitat să fie toate reparate și bune pentru ca armata să poată face cu bine marșurile mari ce are să facă. — Cei dela comitat înto și de grabă au trimis să se cerceteze drumurile, și atunci au văzut că ar avea atît de mult de lucru cu drumurile, că nici într'un an n'er putea gînd de cum în 5 săptămîni.

Așa să vede, că în comitat...

Aradului, vicișpanul și ceilalți ai săi, de multă vreme n'au purtat grija drumurilor comitatului, căci au avut prea mult lucru cu închiderea și prigonirea școlilor românești...

Acuma ci-că au scris înapoi la ministru, că ce vor putea, vor face, dar nu să prea află nici lucrători acum că oamenii cuprinși la lucrul lor în câmp! Din minister s'așteaptă în zilele acestea o comisie care vine să vadă odată starea drumurilor și-apoi vor hotărî că ce să facă.

Din străinătate.

În zilele din urmă în țările străine s'au întâmplat câteva lucruri, cari arată, că cerul politic în Europa numai senin nu să poate numi. Toate semnele arată că se așteaptă din clipă în clipă ca undeva pravul de pușcă să s'aprindă, ca apoi toate țările să iee foc și să se facă o bolbotaie cum poate nu s'a mai văzut!

În Macedonia, o țărișoară din jos de Bulgaria, care să ține de Turcia, sunt o mulțime de tulburări, cari acum de câțiva ani se repetază într-una, dar par'că nici-odată n'au luat întinderi așa mari și primejdioase, ca tocmai acum. Întreagă țara e în flacărele revoluției, și răsculații țin piept cu armata turcească trimisă să înădușe tulburarea. Dar mai îngrijitor e pentru guvernul turcesc, că companii și chiar regimente întregi de armată, trec și ele pe partea răsculaților. Asta o fac pentru-că sunt soldații nemulțumiți cu politica de acasă, unde guvernul turcilor tineri, voinde să ridice țara pe-o treaptă mai de lume nouă, a produs o grămadă de învălmășală și incurcătură în țară, ca totdeauna când să înlocuesc stări și oameni vechi, cu alții noi. Mai adauge supărarea ce e în țară pentru războiul din Africa, care cere atâtea jertfe și totuși amenință cu pierderea unui frumos cap de țară, — și înțelegeți de ce e atîta nemulțumire, răzvrătire, răsturnare azi în împărăția turcească. Guvernul june-turc a căzut. Altul să zbate să facă ordine și nu poate. E teamă că o așa incurcătură va urma, care va zguduî Inseși temeliiile împărăției turcești, cam putrede.

Numai așa trebuie, că a putut face fostul comandant al ostirei engleze mal în zilele trecute declarația, că Anglia stă în fața unui războiu, ca și care n'a pomenit de sute de ani. În fața primejdiei o neapărată trebuință, ca să se introducă serviciul militar obligator pentru fiecare locuitor.

În Anglia adecă până acum se putea, ca cineva în loc să

servească la miliție, să-și plătească cu bani anii de armată și el să-și vadă de treburile lui mai departe. Și asta era tare bine mai ales pentru negustorii tineri, cari începeau comerțu mare fără să fi scăpat de miliție. Acum însă în fața primejdiei Anglia zice, că să nu să mai poată nici la ei răscumpăra slujba de soldat cu bani, ci poftescă fiecare să prindă arma în mână, căci e mare lipsă azi, ca fiecare să stie ținea pușca la ochi. Tot în Anglia s'a făcut propunerea, că trebuie înmulțită încă cu 8 mari vase de războiu armata de pe mare, căci uite și alte țări și le sporesc. Austro-Ungaria și-a făcut două vase noi, și dacă ea a făcut două, noi Englezii trebuie să facem cel puțin 8! — zice bărbatul politician englez. Cite un vas de acesta costă cam 150—200 de milioane, dar Anglia jefeste bucuros, căci ea să gîndește că, ca cea dintii putere de pe apă, întotdeauna trebuie să aibă cel puțin odată așa multe vase de războiu, ca toate celelalte țări laolaltă.

Tot astfel de pregătiri, ca pentru un războiu ce va izbucni acuz — face și Franța. În 14 Iulie, când a avut o mare sărbătoare națională, în Franța s'a sfințit cu mare strălucire steagul celui dintii regiment de soldați zburători. Franța adecă și-a făcut o mulțime de mașini de zburat, la care a împărțit ofițeri și soldați isteți și așa ea acum e singura țară, care are un regiment de soldați zburători!

Anglia a legat în timpul din urmă apoi cu Franța o mare prietinie, mai ales împotriva Germaniei, care să întărește pe zi ce merge și are ajutoare pe lângă sine pe Austro-Ungaria și Italia.

Așa dară vedem, că țările sunt toate împărțite, ca pentru un mare războiu, care nu să știe clipa când poate izbucni.

*

Impăratul Japoniei a murit.

Luni sara cel mai viteaz Rege și Impărat din întreagă Asia, Impăratul Muciuhito al Japoniei a murit, după o boală mai îndelungată.

Japonia întreagă jefeste moartea marelui ei domnitor, care a ridicat țara sa în rîndul țarilor din Europa și a obținut renumitul războiu din 1905—6 față de Rusia. Mulțumită domniei lui Muciuhito, Japonia a luat avînt pe toate terenurile, atît în cele culturale, cît și în cele politice. Mai ales a ridicat mult armata țării, care azi e una dintre cele mai bune și viteje armate, din lume! Soldatul japonez merge rîzînd în bătălie și pentru el cel mai mare bine e, să știe că poate

muri pentru Impăratul se! Numai așa se talmăcesc atacurile fără de pereche de cutezate din războiul cu Rusia, cînd porniau regimente întregi cu baioneta împotriva șanțurilor pline de Ruși, cari sloboziau asupra lor ploaie de gloanțe.

Impăratul Muciuhito însuși a fost o pildă vie de vitejie și de înaintare. A rupt cu tîndăvia împărățiilor din Răsărit, cari credeau că a fi Imperat, însemnează să trăiești în dulce neștiire. El s'a apucat de muncă, învățînd însuși și învățînd pe alții, și dîndu-se cu totului grijilor împărăției. A murit în vîrstră de 60 de ani.

Din America.

Din America primim o scri-soare, în care ni-se spun multe și frumoase lucruri, pe cari le isprăvesc frații nostri mînați pe acolo de soartea lor. Îndeosebi e frumoasă știrea ce-o căpătăm despre dragostea de carte și de cultură a Românilor în America.

Nu de mult ținînd toate societățile lor culturale o mare adunare, în care s'au sfătuit de multe ce le ardea, au hotărît, că toate societățile să se grăbească a-și înființa biblioteci (a să înzestra cu cărți de cetit plăcute și folositoare) și cărțile din bibliotecile lor să stee la îndemână membrilor pentru a să desfăta în cetitul lor și a învăța cite toate din ele! Prin aceasta să va ajuta mult cultivarea membrilor!

În același timp au hotărît, ca toate Societățile să se facă membri ajutători ai „Ligei Culturale” din București, care jertfește an de an sume însemnate pentru întărirea și răspîndirea culturai noastre naționale în toate părțile locuite de Români și, cînd e de lipsă, dă broșuri în limbile germană, italiană, franceză și engleză, despre nedreptățile ce le îndurăm noi Români de sub stăpîniri străine, ca să atrăgă luarea aminte a lumii asupra noastră.

În urma acestui fapt, că societățile românești din America s'au făcut membre la „Liga culturală” din București, ele vor primi și dela Ligă o mulțime de cărți din cele scoase de Ligă, cari vor fi chemate să-i întărească pe frații nostri americani în cultura românească și în simțul național.

La sfîrșitul scrisorii, fratele nostru amintește de lupta ce să dă în America pentru alegerea președintelui nou al Statelor unite, care să va alege la toamnă. Și mai spune că așa călduri mari, cum acum bîntuie în America, mai ales în Cleveland și în statul Ohio, nu s'au mai pomenit! Ajunge pe alocu-

rea la 80—90 de grade! Din pricina acestei călduri până acum au murit în Cleveland 35 copii, așa că a trebuit ca băieții să fie adunați în case făcute anume răcoroase, unde îi îngrijesc crescătoare! Noaptea oamenii petrec prin pareuri, pe sub tufișe, și așa zi de zi să îmbolnăvesc și mor o mulțime din ei de căldura ne-mai suferită.

Din pildele altora.

Cetitorii „Libertății” știu multe din povestea lungă și tristă a Irlandezilor, popor supus Angliei. Prin veacuri ei și-au pierdut nu numai neatințarea țării lor, — un ostrov frumos în mijloc de mare vecin cu puternica Anglie, — ci și-au uitat cu totul și limba, — au ajuns că azi toți vorbesc numai englezește. Dar nici după-ace a-tît de adînc fusese puși în mormîntul naționalității lor, — ei n'au voit să moară aievea! Frații buni de-ai lor au fugit în America, și de acolo cercau să facă ceva pentru a-i scoate națiunea din mormînt. Puțin puteau face, căci grea era mîna celui ce ținea piatra pe ușa mormîntului. Puțin, dar n'au des-nădăjduit, ci au cercat mereu, azi un pic, mâne un pic, și să adoarmă cu totul lupta lor nu au lăsat!

Timpurile luminate noue li-au ajutat a trezi în popor știința, că ei, locuitorii Irlandei, deși vorbesc azi toți englezește, sunt alt neam, altă națiune, alt popor! Odată ei vorbeau altă limbă și erau ne-atințători. Și i-au însuflețit să lupte a ajunge de nou la neatințarea pierdută!

Cîtă mărire e în această hotărîre și încercare! Un popor de 3 milioane (adecă cît noi Români din Ungaria) să se iee de pept cu unul de 35—40 milioane. Și cu ce popor? Cu cel dintii din lume!

Dar au luat-o! Și — au biruit! După luptă nu de un an de doi, nici de zece, ci de peste o sută de ani într-una, trecînd prin nesfîrșite greutăți și suferințe, — azi poporul irlandez e recunoscut de Englezi, ca vrednicînd libertatea ce și-o cere, — și li se dă!

Iar ajunși aci, — acum fruntașii irlandezi s'au pus să desgroape și limba lor veche națională, și să o redea poporului. Mai nou a făcut o societate pentru răspîndirea limbii vechi irlandeze și izgonirea celei engleze! Și sporurile ce fac sunt minunate:

Societatea e îmbrățișată de tot poporul, are 700 de filiale cu 300.000 cari învață membri limba veche galică pe care o vorbeau ei pe vremuri. Țin 1500 școli de limbă — afară de școlile obișnuite, — și 137 profesori călători merg într-una dintr-un loc într-altul și stau 2—3 săptămîni într-un loc și învață pe oameni limba lor dragă. 47.000 de „școlari” le ascultă învățătura și după ce aceștia vor ști bine limba — vor învăța pe alții, și ei însiși unul dela altul! Și vor ajunge ca în câțiva ani să răsune iară plaiurile țării de vechea lor limbă națională!

Iacă ce poate face însuflețirea adevărată și iubirea cea mare de neam! Curat minunii! Invie morții din mormîntel

Din România.

Sărbătorirea și darurile dlui Bragadiru.

Numele acesta dacă cetitorilor nostri nu le e poate cunoscut, e cunoscut destul între frații nostri din Țara Românească și la cei ce au trecut vre-odată granița Ungariei să vadă pământul României, fie și pe o vreme cât de scurtă. Domnul Bragadiru, care în zilele trecute a implinit 70 de ani ai vârstei sale, e un mare fabricant în București și un Român cu inimă cum puțini să află. În tinerețe fusese student la cea mai înaltă școală din țară, la universitate, și acolo, învățând el că de cite toate are lipsă un neam în gospodăria sa, dacă e să facă pași sănătoși de înaintare și să ajungă la înflorire și neabîrnare, — și văzînd că industria (fabrici mari și mici pentru tot felul de lucruri ce să caută de locuitori), e o trebuință fără de care toată înaintarea neamului și a țării e tare împedecată, — s'a hotărît a nu să închide cu învățătura lui frumoasă în cutare cancelarie, ci a pune și el mîna undeva la crearea și înălțarea industriei românești. — S'a apucat să dea avînt negustoriei naționale înființînd fabrici de bere, de spirt și de drojdii, cari au luat pe toată linia lupta cu fabricile streine, cari pe acele vremuri dădeau în Țară pentru bani scumpi marfă proastă. Poporul a înțeles iute și degrabă planul frumos al dlui Bragadiru, care voia să scape aceste ramuri ale comerțului românesc din mîinile streinilor și l-a ajutat prin aceea, că a sprijinit din toate puterile sale întreprinderea bunului român și frate al lor. Fabricile dlui Bragadiru au luat în curînd un avînt așa de mare și de frumos, că nici o altă fabrică streină din Țară nu mai putea să ție pept cu ele în efinătatea și bunătatea marfei!

Că ce avînt a fost acesta, să vede și de-acolo, că dl Bragadiru în 50 de ani de cînd a luat în mîna sa o ramură a comerțului, a plătit numai dări statului românesc vre-o 50 de milioane de coroane!

Acuma, cînd dl Bragadiru a implinit 70 de ani din viață și 50 de ani de cînd s'a apucat de această industrie și negoț, în Țara românească i-s'au făcut mari serbări, ca ori-cărui deputat, ori ministru, ori alt mare învățat, căci și el pe tărîmul, pe care a luptat a fost tot așa de mare și de însemnat, ca ori-care din învățații și deputații țării.

Domnul Bragadiru pe lingă altele, a fost întotdeauna și om de inimă și înțelegător de năcazurile lucrătorilor din fabricile sale, pe cari i-a ajutat în nenumărate rînduri și pe cari îi privia întotdeauna, ca pe niște muncitori harnici alături de d-sa în marea întreprindere. Afară de aceasta a ținut și ține să dăruiască întotdeauna sume însemnate la ori-ce lipsuri. Și și acum cînd a implinit 70 de ani din viață, a arătat că știe unde arde lipsa mai tare și a trimis 1000 coroane pentru fondul gazetarilor români dela noi, și 600 coroane pentru Masa studenților săraci din Brașov, masă care dă an de an la zeci de băeți săraci și cu purtare bună prințul în cinste, și-apoi încă 1000 de coroane, ca să se dea ajutor unui tinăr român priceput care învață la școală în Viena, cum să se facă chipurile de marmoră și de peatră.

Dumnezeu să dea dlui Bragadiru sănătate și viață încă lungă, ca să mai poată fi multă vreme spre ajutorul neamului său.

Ne dușmănesc streinii.

Streinul numai atunci te dușmănește, cînd te înalți, te ridici și devii zi de zi tot mai puternic! Concetățenii nostri unguri ne arată nouă Românilor adesea o purtare tare dușmănoasă tocmai pentru-că neamul nostru să ridică și el pe zi ce merge și câștigă și ici și colea tot mai multă putere în îmbogățire și în buna purtare. Asta pe samne li doare pe vecinii nostri, căci ei îndată ce bagă de samă o înaintare a noastră, țipă nemulțumiți, iritați, nervoși, că ațîțăm iară și „vindem” patria!

Mai nou cetim într-o foaie ungurească din Deva o știre ce i-s'a părut chiar foii aceleia prea de tot eu coarne, căci a scris în fruntea articolului, că pentru șirele acelea răspunde acel care le a trimis la Redacție.

Unui patriot ungar din comuna Ghelar; li e mare spine în ochi faptul, că banca Corvineana din Hunedoara și-a deschis în satul acesta o filială. Năcăjit foc pentru asta scrie foii ungurești, că așa-s Valachii aștia, mai ales domnii valachi, că... samănă și-acole „ura” (!) între Unguri și Români, unde aceste două neamuri au trăit până acum în pace. Așa fac acum în Ghelar. Să pun pe lucru să strice „buna-înțelegere” dintre locuitorii unguri și români, făcîndu-și o bancă românească, care de azi înainte va avea chemarea să ție meru trecită „ura” (!) Românilor față de unguri! Il doare apoi tare pe patriot, că la deschiderea filialei băncii Corvineana, au luat

parte și mai mulți domni români din Hunedoara, și ca să atragă poporul, au fost și la biserică, unde au răsunit o mulțime de vorbiri sfinte împotriva Ungurilor! — Aci apoi patriotului i-se năzare rău de tot și chiar foaia ungurească pune după vorba asta a lui semnul întrebării, ca și cînd i-ar zice, că prea de tot bate cîmpii!

Noi numai bucura ne putem, cînd patriotul să supără așa pe noi, pentru că înaintăm și ne întărim! Până cînd patrioții ne vor vorbi de rău, până atunci să ne bucurăm, că vorba lor izvorește din durerea ce-o simt în inima lor rea, cînd ne văd că ne întărim!

Adunarea social-democraților din Orăștie.

Adunarea socialistă din Orăștie, pe care o vestisem și noi în numărul trecut, s-a ținut Duminecă la 2 oare d. a. în piața mare a Orăștiei. La adunare au luat parte și elțiiva muncitori unguri și nemți, dar partea copleșitoare au format-o Români. Peste tot numărul ascultătorilor la sfîrșitul adunării a fost cam 1200—1500 de inși. După ce adunarea să formează, alegîndu-și președinte pe dl Ion Herța, zidarul, secretar pe dl Iacob Herța, croitorul, și rîrul vorbirilor îl începe d. I. Crețu măestru pantofar, care dă citeva deslușiri celor de față despre lupta mare, ce să duce azi în țara noastră pentru câștigarea dreptului de vot universal. Face amintire de însemnătatea acestui vot, spunînd pilde din istoria politică a Germaniei și a Angliei, unde e deja de mult dat votul universal. Pe-acolo apoi nici pomană nu mai e de duiumul ticăloșiilor, cari să fac la alegerile noastre de deputați, cum a fost și cea dela Orăștie, unde banul și papricașul au fost singure în stare să trimită „în numele poporului” pe deputatul Farkas, care în luptele din primăvara aceasta din dietă cînd Tisza a călcat în picioare toată constituția țării, s-a adevărit de cel mai mare cățăluș al acestui Tisza păcătos!

După vorbirea dlui Crețu, a luat cuvîntul fostul deputat Dr. Aurel Vlad, care a fost invitat și rugat să aibă bunătate a veni și dsa în mijlocul poporului adunat și a-i vorbi și dsa asupra politiceii, căci poporul întreg tare îl dorește. Dl Dr. Vlad a primit invitarea și venise la adunare fiind primit cu mare însuflețire și vii aclamațiuni. Dsa spune că vorbește la această adunare, care deși nu e convocată în numele partidului național român, dar fiindcă luptă azi mai virtos pentru acelaș lucru, și pentru câștigarea acelorași drepturi, pentru votul universal dorit și de partidul național, bucuros dă mîna de ajutor tuturor celor ce pentru acest mare și sfînt drept muncesc și os-

care de ani de zile e meru făgăduit de guvernele țerii, poporul va ajunge în sfîrșit, ca într'adevăr să fie reprezentat mai după dreptate și cinste în dietă, unde acum sunt stăpâni groșii și baronii și slugii lor, c ri pentru cuvinte destul de înțelese, ca adevă să țină tot ei stăpînirea țării în mîna, nu vreau să aducă acest vot! Și cel mai mare dușman al acestui vot, și capul tuturor relelor de care suferă țara și mulțimea oropsită a poporului, e contele Stefan Tisza, care în timpul din urmă căntase tocmai între noi români și tocmai în cercul Orăștiei, oameni prin cari să „împace” pe Români. De-aioci rtebue însă să-i meargă mai strașnic răspuns, că: Români, fără-a li-se da drepturi, nu să pot „împăca”! Nu trebuie să ne milogim, trebuie să cerem ce e al nostru, căci mai degrabă ni se va da. Pe noi ne stăpînesc puternicii zilei, fiindcă nu suntem de-ajuns de luminați. E în purtarea cu popoarele, acelaș lucru ca în viața animalelor. Un copil nevoiaș duce boul de corn și-l poartă pe unde el vrea. Dacă boul puternic ar avea minte, cine l-ar mai putea băga în jug? Azi pe popoarele proaste le duc încă de corn la jug, dar cele luminate sunt ele hotărîtoare în țara lor, căci fără de ele nu poate fi țară! Pan să vedem ce-ar face Tisza și prietenii cu sutele de mii de jugăre de pămînt, dacă miile de brațe ale poporului n-ar mai ridica unealta de lucru pe moșiile lor? Ar muri de foame pe lingă toată „bogăția” lor și atunci li-ar scădea și mîndria și trufia cu care disprețuesc azi popoarele țerii! Spre această trezire la știre și prețuire de sine chemăm noi poporul nostru, care e numărös, e tare, e de trebuință nespuseș țerii! Cînd el își va ști aceasta putere a sa, altfel va fi scotit și simțit de toți puternicii zilei!

Vorbirea dlui Dr. Vlad a fost ascultată cu multă luare aminte și vorbitorul a fost aplaudat cu multă însuflețire.

După asta a vorbit un trimis al social-democraților, din Budapesta, dl Ciszer, care face amintire de tulburările de stradă din Pesta, care a văpsit cu singele poporului pardoseala străzilor astă primăvară și pentru câștigarea drepturilor sale nu s'a dat înapoi a merge chiar și înaintea tunurilor! Destăinuește că la toamnă social-democrații să vor pregăti de luptă mare pe toată linia și roagă și pe poporul românesc din Orăștie ca să fie pregătit pe-atunci și înmulțit să vie la adunările ce se vor aranja în toamnă pentru acest scop.

La sfîrșit președintele Herța rostește citeva cuvinte de încheiere și multumește dlui Dr. Aurel Vlad, că a fost așa de bun de-a luat cuvîntul la adunare, asigurîndu-l de dragostea, i o poartă poporul și asigurîndu-l că la o nouă alegere fiecare român și toți socialiștii români, își vor ținea de o sfîntă datorință

să spele pata de rușine, ce le-a adus alegerea trecută! Toți să vor năzui să-l aleagă de nou deputat al acestui cerc, căci dlui e acela, care numai interesele poporului le are în vedere, cum a dovedit o și acum.

Să citește apoi hotărârea, în care e rogat și partidul nostru național român să intre în luptă și să convoace adunări populare pe toată ținea, ca poporul să aibe prilej a-și arăta nemulțămirea față de guvernul de azi al țării. Se constituie apoi comitetul din Orăștie al social-democraților, iar după asta poporul să împrăștie în bună ordine.

NOUȚĂȚI

Vlaicu la Orăștie.

Invingătorul de pe câmpiile dela Aspern, Aurel Vlaicu, fiul de țăran din Binținți, va zbura Duminecă, în 4 August, în Orăștie de pe „Dealul mic”. Vlaicu la Orăștie, în patria sa, unde făcuse acu-s câțiva ani cele dintii încercări cu o mașină trasă de brațe de flăcăi voinici, soții ai copilăriei sale din sat, în loc de motor cu benzin, vine acum ca zburător format, care a câștigat mai multe premii la zbururile din Viena și a făcut zbururi strălucite în București, Blaj, Cernăuți, la Iași în fața Regelui Carol, apoi mai nou și mai reușit la Lugoj.

La Orăștie el va zbura mai frumos ca ori unde, căci e ținutul unde s'a născut și de care-l leagă cele mai frumoase amintiri ale vieții sale.

Frați români din întreg comitatul Hunedoarei, să veniți la Orăștie cu toții pe Duminecă după amiază, când va zbura Vlaicu!

Bilete să capătă înainte pe la preoți și alți oameni de încredere din sate și în ziua zborului aici în Orăștie în mai multe locuri: la librăria românească, la cea ungurească, la prăvălia Widmann, etc.

Mai bine e să cumpărați cu toții bilete de acasă, căci aici va fi multă lume și învălmășală. Fără bilete nu va putea intra nime pe locul de zbor, căci locul va fi păzit prin împrejur de poliție, și o gardă de arangeri.

Și apoi e datoria fiecăruia să-și cumpere bilet, arătând în chipul acesta, cât își iubeste și stimează neamul, căci Vlaicu e al neamului întreg.

Nimărui dintre acei cari vor veni la Orăștie n'o să-i pară rău, căci pe lângă vederea unei arătări ca și care alta n'a mai văzut, — va avea privilegiu de petrecanie, căci în timpul zborului și înaintea lui, va cînta *mazica militară din Orăștie*, iar sara va fi mare masă la „Hotel

Central” în cinstea lui Vlaicu, și-apoi *joc până în zori!*

Veniți dară cu toții, ca să vedeți pe șoimul național ridicându-se până la norii albaștri și rotindu-se în văzduh ca un vultur de pe piscurile Retezatului!

*

Dela Hațeg la Orăștie prin văzduh!

Încă anul trecut dl Vlaicu ne spunea:

— „Cînd vin eu la Orăștie, cu zmeul meu, nu viu pe jos, pe șerpele greoiu de fer ce abia-și tiră zalele, — pe tren, — ci viu pe sus, măi, s'o știți! Din Brașov sau de unde-oiu fi, în un zbor am să vin, și de aci mă duc oblu la Binținți și mă opresc la poarta casei mele părintești!“...

Mercuri, în 31 Iulie n., dl Vlaicu și-a împlinit făgăduința!

A sosit la Orăștie, venind de la Hațeg, nu cu trenul, nici cu automobilul, ci în un zbor frumos și triumfător prin largul văzduhului!

Iată citeva amănunte ce am putut afla dela dsa, în ziua sosirii sale la noi, cînd ne-a cercetat în redacție:

„Am plecat, ne spunea dl Vlaicu, dimineața nainte de 5 ore, din Hațeg. Trei automobile au plecat și ele cu mine de odată, ca să mă însoțească, ca, mi-te, de mi-s'ar strica mașina, să mi fie la îndemână. Le-am spus stăpînilor lor să nu-și strice somnul dulce de dimineața, că n'am lipsă de ei, mai curînd mă opăcesc în calea mea, — dar n'au vrut să mă asculte. Așa a și fost cum le-am spus.

Eu, avînd timp foarte plăcut și mașina mergînd de minune, — am gonit în linie oabă spre Orăștie, de mi părea că în 20 de minute s la ea, mai ales că și inima mă trăgea mai tare ca ori cînd! Dar automobilele mă făceau să mi astîmpăr goana, că nu să puteau ținea de mine.

Cînd am fost pe la Călan, văzînd că au rămas tare napoi, ca să le aștept, m'am învîrtit de citeva-ori în jurul hoanelor dela fabrica de fer, pînă au sosit gîfînd și automobilele, — apoi am luat-o iar în zbor nainte pe de-asupra lor. Cînd am fost la Piski și-am văzut Orăștia și-mi părea că-mi vîd și satul meu dincolo de ea, m'a apucat un dor de ducă, înclt am dat frîu oăltului meu și m'am dat de de vre o două-ori roată în jurul turnului bisericii românești, apoi o tură peste oraș și pe urmă rotindu-mă asupra „Dealului-Mic”, mi-am ochit locul unde să mă cobor.

M'am dat jos, lin, bine, fără nicio zguduială. Lucrătorii cari lucrau la facerea hangarului să uitau speriați la mine, că oare ce bălaur ori strigoiu să coboară din cer spre ei, și nu voiau să vie spre mine.

A trebuit să strig tare pe ei:

— Haidați, haidați de-mi ajutați să tragem mașina sub coperiș, — că eu-s, nu i altul!

Văzînd că le grăesc românește, au prins curagiu și au venit...

Așa a venit dl Vlaicu dela Hațeg la Orăștie în dimineața zilei de 31 Iulie 1912. După vre o 5—6 minute au sosit și automobilele ce-l însoțise.

În oraș înse n'au știut decît 2—3 inși că vine. Că de să știa, de bună samă tot orașul era în picioare la ora aceea să vadă arătarea minunată și ne-mai văzută.

Acesta e cel dintii zbor dela un oraș la altul pe care l'a făcut dl Vlaicu în Ardeal, — ba e cel dintii zbor ce la făcut peste tot om pe sus, dela un oraș la altul, în Ardealul nostru!

Duminecă își va împlini și partea doua a făgăduinței sale: va zbura spre casa părintească din dragul seu sat Binținți, și după ce o va saluta, poate cu ochii înlăcrămați de fericire și de iubire, — să va întoarce iar la noi, cari îl vom primi cu mii de urale!

Ajute-i Dzeu să facă cu pace și deplin norocos zborul în fața căruia privim cu atîta neastîmpăr.

„Vlaicu jăfuit la Orăștie”. Zilele trecute s'a pornit dela Hațeg, nu știm ce fel de interese naționale servînd, un puvoiu de hule și vorbe grele asupra noastră celor dela Orăștie, că din prilejul pregătirilor făcute anul trecut pentru zborul Vlaicu aici, — i-s'ar fi socotit dlul Vlaicu spese teribile. curat jaf!

Nu voim să tulburăm azi sărbările Vlaicu la Orăștie, de cari ne bucurăm cu toții cu inimi curate. Declarăm deocamdată numai, că toată sfara acelor povești nesocotite, e o îngrămădire de neadevăruri sfruntate!

În numărul viitor vom da deslușiri documentate, cari vor arăta, că purtarea Orăștlenilor cu d. Vlaicu, a fost tocmai foarte cinstită și frățească!

Vlaicu la Vîrșeț.

Duminecă în 11 August n. va zbura la Vîrșeț șoimul carpaților, fala neamului, Aurel Vlaicu! Se fac pregătiri întinse pentru a sărbători în chip vrednic aceste clipe în-nălțătoare, menite de a turna nou curaj și însuflețire în sufletele Românilor din acele părți și de a stîrni admirația tuturor față de această nouă vîdare a triumfatorului geniu românesc!

Din Oravița, din Biserica-albă, din Panciova și din jurul acestora, precum și din jurul Vîrșețului, se vestesc veniri cu duimul la zborul lui Vlaicu.

Nu ne îndoim astfel, că vom avea privilegiu se vedem toată țărănimea noas-

tră și conducătorii ei, luînd parte la aceste clipe de sărbătoare.

Pentru deslușiri, a se adresa comitetului de aranjare, pe adresa d-lui dr. Nicolae Imbroane, Vîrșeț. (Versecz)

*

Concert la Hunedoara. Despărțămîntul Hunedoara al „Asoc.” aranjează Duminecă la 11 Aug. st. n. 1912 în sala festivă a localului „Vasgyári Othon” Concert cu concursul domnilor *Nicolae Bretan*, artist diplomat al academiei regale de muzică din Budapesta și *Dominic Rațiu*, pianist. Venitul curat să va preda Despărțămîntului Hunedoara al „Asociației”.

Atragem luarea aminte a publicului din Hunedoara și jur asupra acestui Concert, care promite a fi distins.

*

Asentările în comitatul Hunedoarei să vor începe în 12 August și să vor sfîrși numai în 5 Octombrie. Pentru luarea recruților sunt angajate două comisii, așa că deodată se recrutează în două locuri. Asentările să vor ținea:

La Hațeg și cercul Hațegului din 6—13 Septembrie.

La Hunedoara și cercul Hunedorii; din 14—18 Septembrie.

La Deva și cercul Devei din 19—25 Septembrie.

La Brad din 28 Septembrie — 2 Octobrie.

La Baia de Criș din 3—5 Octobrie. — În aceste locuri asentează comisia intlie.

A doua comisie asentează din 12—17 August în cercul Orăștiei, și în Orăștie, din 21—23 în cercul Geoagiului, din 26—31 August în cercul Puilor; din 6—13 Septembrie în cercul Iliei.

În comitatul întreg ajung sub asentare 7314 feciori și deorece numărul recruților acum e mărit, numai orbii și șchiopii vor scăpa să nu joare credință „Neamțului“...

*

Asociațiunea publică concurs pentru a se scrie o carte, care să tîlmăcească fraților noștri țărani toate necazurile și lipsurile ce le duc oamenii noștri, cari pleacă cu duimul la America, crezînd că acolo stau colaci pe garduri. În America adevă, ca'n tot locul, numai așa o duci bine, dacă muncești din greu și ești om de omenie. Și așa însă ai o mulțime de neplăceri de suferit, și de multe ori nici lucru nu capeți, cu toate că ai vol poate să lucrezi. Cartea care se va afla de mai bună în cercetarea nevoilor ce mîna poporul nostru spre America și li va da mai folositoare povește pentru a-l ținea aci acasă, ajutîndu-l la înaintare și aici, — va fi premiata cu 100 de coroane.

*

Nonocire de tren. Din orașul Cracovia vine știrea, că trenul accelerat (repede) de pe linia Chiev-Cracovia, a lunecat de pe șine în apropierea stației Coriatin. Lune-

care s'a întâmplat în urma unui atentat pus la cale împotriva acceleratului de niște răufăcători. În urma lunecării, locomotiva și încă 4 vagoane s-au răsturnat și s'au stricat de tot, mașinistul, a murit iar 13 călători s'au rănit foarte greu.

Despărțământul Aiud-Teiuș al Asociațiunii. Convocare. Membrii despărțământului „Aiud-Teiuș” al „Asociațiunii” precum și toți sprijinitorii acestei instituții, să convoacă prin aceasta la adunarea generală ce se va ținea Duminică în 11 August n. la oarele 3 d. a. în pavilionul ridicat în curtea dlui M. Radu din Timpăhaza.

Programul obișnuit. Aci să face și alegerea comitetului și a directorului.

Petreceri.

— Inteleğința și poporul Român din comuna Simmihaiu invită la sărbătorile Despărțământului Turda al „Asociațiunii” și al „Societății” pentru fond de Teatru” ce se vor ține Duminică, la 4 August st. n. la 2 oare. Venitul curat e destinat: Jumătate pentru fondul de teatru Român, iar cealaltă jumătate pentru școala Română din loc.

— Reuniunea femeilor rom. pentru înfrumșetarea bisericii gr. or. din Ilia la Concertul cel va da în ziua Sf. Proroc Ilie cu concursul doarelor Malvine Csuts, Iosefine Zatoschil, Matilde Csuts și a dlor Octavian și Pompiliu Murășan, în sala hotelului „Central” din Ilia.

— Tinerimea Română din Voila invită la Producțiunea teatrală împrenată cu joc ce se va aranja Duminică în 4 August st. n. c. în sala ospătăriei G. Vasu.

— Tinerimea studiosă din Săliște își va ține obișnuita petrecere de vară Duminică în 4 August n. Localul petrecerei va fi „Netedul”. Petrecerea să va continua seara în sala școlii. La caz de timp nefavorabil să va ține numai seara. Venitul curat e destinat fondului pentru ajutorarea studenților săraci din Seliște. Invitări speciale nu să fac.

— Meseriașii Români din Abrud și Abrudsat invită la Petrecerea de vară ce se dă Duminică la 4 August st. n. în grădina „Ürmössy”. Venitul curat e destinat în favorul corului bisericesc-funebral din Abrud.

— Tinerimea studiosă română din Dobra și jur, aranjiază în 11 August n. 1912 Petrecere de vară, în pavilionul hotelului „La Husarin”.

— Inteleğința română din Timpăhaza și jur invită cu tot dragul la Producțiunea teatrală urmată de petrecerea cu dans ce o dă din prilejul adunării generale a despărțământului Aiud-Teiuș al Asociațiunii Duminică în 11 August n. în pavilionul ridicat spre scopul acesta în curtea dlui M. Radu din Timpăhaza. Venitul curat să destinează pentru noua biserică română din Aiud și pentru despărțământul Asociațiunii.

— Tinerimea Academică Română din Cimpie invită cu drag la Petrecerea de vară ce o va aranja la 11 August st. n. 1912, în „Hotelul Central” din Moclu.

Petricele în sacul de bani. Din Belgrad, capitala Sîrbiei, se scrie că la granița cu Turcia, cînd s'au dat pachetele de poștă, s'a sfiat că într'un sac, în care trebuia să se găsească 6000 de galbeni, spre mare mirare s'a văzut că se află — petricelul Baniilor trimisese o bancă franceză la Ierusalim și cineva pe tren a chimbat aurul în petricelul, căci era mai cu folos pentru el.

Poliția sîrbească a pornit aspră cercetare după cutezătorul hoț.

Uelgaș de mamă, de 13 ani. În comuna Nádudvar, din apropierea Dobrițianului, un băiat de 13 ani, Iosif Zong, jucîndu-se cu o pușcă mică de paseri, de care au băeții, a ochit spre mama sa și i-a zis rîzînd: stai mamă, că te nimeresc! Mamă-sa a început să zîmbească, dar în clipa cealaltă pușca a troznit și gloanțele (șireturile) au nimerit-o în inimă, omorînd-o pe loc. — Jandarmaria a pornit cercetarea împotriva micului uelgaș de mamă, care abia are 13 ani.

Nouii munți de gheață pe oceanul Atlantic. Însăinte cu cîteva săptămîni vaporul „Teutonic” s'a întîlnit cu nouii munți de gheață foarte primejdioși tocmai pe locul acela unde s'a scufundat și Titanicul. Despre această întîlnire a vaporului „Teutonic” cu nouii munți de gheață un călător dă următoarea descriere într-o foaie din Berlin: În 3 Iulie căpitanul vaporului a dat de știre călătorilor că a primit telegrame de pe alte vapoare în cari îi atrag băgarea de samă asupra mai multor munți de gheață cari plutesc în apropierea lor pe valurile mării. Spusele căpitanului au produs mare agitație în sufletele călătorilor. Agitația mării și negura deasă care s'a lăsat pe mare. În 4 Iulie au ajuns la locul unde s'a scufundat Titanicul și acolo au slugit preoții vaporului un prohod pentru călătorii nefericiți ai amintitului vapor scufundat. Nu mult după ce s'au oprit straja a dat de știre, că intradevăr se ivește un uriaș munte de gheață. Vaporul s'a oprit de el și muntele care e așa de primejdios a trecut înainte, după ce a băgat întîi o groază bună în călătorii de pe Teutonic.

Un jandarm împușcă pe ortacul său. Din orașul Pécs se vestește, că într-o comună din apropierea orașului doi jandarmi, cari făceau pe-acolo patrulări mărunte, pe cînd să iasă din sat au început să se certe, și unul, Iosif Iharos, mai iute la fire, a luat pușcă de pe umăr și a tas 3 împușcături în ortacul său Coloman Egyed, care mergea înaintea lui cu oțiva pași. O poșcătură a nimerit pe nenorocitul jandarm în cap și pe loc a fost trîntit la pămînt. Iharos, înspăimîntat de fapta sa, a aruncat pușca și s'a ascuns în tufișul din marginea drumului, dar a fost aflat

de pandurii din sat și pus în lanțuri. Se spune că Iharos a pușcat asupra ortacului său mai tînăr, fiindcă aceasta nu voise să-i împlinească dorința să între la crișma din sat și să stearcă cîteva sticle de bere pe căldura cea mare, fiindcă zicea acela, asta e oprit prin regulamentul lor, care nu iartă gendarmului în slujbă să între în birturi.

Nu-s servitoare. Lipsa servitoarelor să simte și la noi în oraș, dar nu în măsură mare, căci an de an satele dau zeci și sute de fete țărance, cari slujesc doitrei ani la oraș și cînd se întorc în sat se întorc învățate să facă o mîncare mai cumsecade și a ține grijite sărăcăcioasele odăi dela țară. Totuși însă nu arare se întîmplă că outare ori outare familie nu mai capătă servitoare, ori nu capătă așa după cum iar cere inima. O foarte mare lipsă de servitoare s'a ivit însă în timpul din urmă în orașele mari din străinătate și mai ales în orașul american New-Jork, unde este lipsă cam de 100 de mii de servitoare și nu să capătă odată cu capu. Și aici să plătește o fată în casă mai altcum ca la noi, cu cîte 80—100 coroane pe lună, dîndu-i-se și o băgare în seamă, ca ori-cărui membru al familiei. Duminică o are în totdeauna liberă și pe săptămîna cîte-o sară, cînd poate merge la outare teatru, ori concert, căci pe acolo și servitoarele cercețează teatru și concertele și cetesc foi de literatură frumoasă. — În multe locuri li-se dă voie, ca să facă preumblare și cu automobilul, și peste tot, stăpînul să poartă frumos și cinstit cu servitoarea. — De aceea acum în New-Jork orașul să gîndește mult de unde s'aducă servitoare, căci 100 mii de familii cer mereu ca orașul să le sară în ajutor.

Viață de dobitoac. Deunăzi la judecătoria din Seghedin s'a pertractat un foarte interesant proces, în care o femeie cu numele Maria Kóvágó a fost osîndită la trei ani temniță grea, iar feciorul ei cu numele Pavel tot la temniță grea, dar numai 6 luni. Pricina, că au fost osîndiți și mama și feciorul e, că au trăit împreună în căsătorie sălbatecă din care li s-au născut 4 copii. Mama aceasta, e unguroaică, care și-a uitat așa de mult de sine, coborîndu-se până la viața de dobitoac, a început dragostea cu feciorul propriu, cînd aceasta era abia de 14 ani, după moartea bărbatului îndată. Că au putut trăi așa multă vreme la o laltă în viața aceasta de animale, să datorește și faptului, că locuiau afară de sat, pe o pustă în jurul Seghedinului și lumea cea mare n-a aflat multă vreme de traiul lor scribos. Acum de curînd o scrisoare a îndrămat pe urma păcătoșilor pe procurorul, care i-a tras în judecată. Feciorul s'a apă-

rat cu aceea, că el era copil, ce știa, și mama s'a l'a amăgit de a căzut în păcatul de moarte.

POȘTA REDACȚIEI.

Ioan Miclea, Lodi, O. și Mih. Zabeleiu în *Terre Haute*, (America). Fiindcă vi să trimite foaia numai dela 1 Iulie v., aveți de trimis un dolar și jumătate pe anul de față. Dar fiindcă ne vine mai ușor de ținut samă dacă banii ne vin în dolari de hîrtie în scris ori recomandate (cu cei veniți prin bănci avem val mult și controlă grea!), — vă rugăm trimiteți cîte doi dolari și de jumătate de dolar, ce e prea mult, vă trimitem cărți pe ale, tare plăcute!

Același răspuns și altora cari au cerut foile dela jumătatea anului.

Pavel Colhom în *Youngstown* (America). Baniilor trimiși în epistolă, 3 dolari de hîrtie i-am primit. Ești plătit pe anul de față. Mulțumim.

Nicol. Cisar în *N. Castle*. Foile îți vin dela 1 Iulie v. Ai trimis un dolar. Mai datorezi 50 cenți ca să fi plătit până la Anul-nou.

G. Trif. *Nashua* (America). Ești plătit până în Iunie 1913.

Tr. Stuchirean, *Canton* (America). I-am primit; ești plătit și i-am scris 10 cor. pe anul de față iar 5 le-am trecut pe anul viitor. Așe credem că e bine.

Clubul „Progresul” în *Indianapolis* (America). E bine. E plătit anul întreg și 2 luni din cel viitor.

Ioan Budoiu, *Cleveland* (America). Ești plătit pe anul de față întreg.

Dan Albu din *America*. Am primit dela DTA prin „Kassai Hitelbank” 7 cor. Dar nici o scrisoare că în ce oraș te afli și pentru ce-s banii.

Maft. Andron. în *P. Inferior*. Poezia trimisă nu e „din popor” ci ai scris-o din o carte unde a dat'o altul, cel ce a făcut'o Nu e iertat să iai versurile altora să le dai ca „culese” de dta.

Să caută

doi băeți din casă bună, cari posed 1—2 clase gimnasiale, reale sau civile, ca învățăcei în prăvălia de băcănie și ferărie a firmei.

B. Popovits și fii

(645) 1—3

Hațeg (Hatszég).

Ospătărie (crîșmă) de esarîndat.

Comuna Vinerea (Felkenyer) dă în arîndă pe timp de 10 ani ospătăria (crîșma) comunală prin licitațiune publică în 11 august 1912 la 10 ore a. m. — Prețul de strigare e suma anuală de 1700 coroane, dela care sumă 10% sunt a se depune ca vadiu. Condițiunile de licitațiune să pot vedea ori și cînd în orele oficioasă în cancelaria notarială.

Vinerea, (Felkenyer) în 25 Iulie 1912.

(42) 1—26

Primăria comunală.

Măestru curelar,

pregătind hamuri, dela cele mai simple până la cele mai de lux, apoi șele de piele, șezuturi de trăsuri și tot ce să ține de măestria asta, — recomandăm proprietarilor de trăsuri din loc și jur. E măestru solid, lucrează bine și frumos!

Primește și tot felul de *reparaturi* de hamuri, șauc, șezuturi de trăsuri și altele.

Adresați-vă la: Ioan Comă, măestru curelar în Orăștie, în piață, lângă prăvălia dlui Ion Lăzăroiu.

Nr. 7699/1912 ár.

Edict de licitațiune!

Din partea subsemnatului scaun orfanal comitatens, să publică, că casa și curtea minorenilor Eugen Roman și consoții, situată în piața comunei Săliște și cuprinsă în protoc. f. Nr. 16 A + Nr. ord. 1, Nr. top. 30. 31, și în protoc. f. 17 A + ord. 1 Nr. top. 32, să va vinde din mână liberă prin licitațiune publică în 2 Septembrie 1912 n la 10 ore a. m. în cancelaria oficiului primăriei comunale din Săliște.

Prețul de strigare e 50.000 coroane, sub care preț realitatea nu să va vinde.

Doritorii de a lua parte la licitație au a depune în bani gata ori în libel de depunere un vadiu de 5000 coroane la mâna comisarului însărcinat de a efeptui licitația.

Condițiunile speciale să pot vedea în decursul orelor de oficiu, începând dela publicarea acestui edict până la ziua licitațiunii, în espeditul scaunului orfanal comitatens și la primăria comunală din Săliște.

Sibiu, la 6 Iulie 1912.

Scaunul orfanal comitatens

Mungesius, m. p.

președinte.

(631) 3-3.

Iapă perdută.

Mi-s'a perdut în 18 Iulie o iapă neagră de 5 ani, — cine ar fi aflat'o, s'o înștiințeze, și-i vom da cinstea ce se cuvine pentru osteneală.

Cugir, la 27 Iulie 1912.

Nicolae Tăban

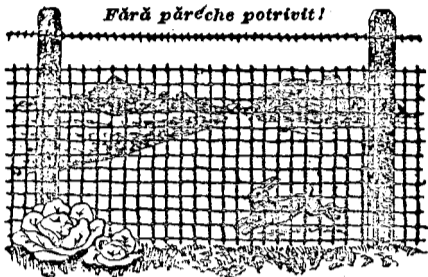
(639) 1-2.

seconom.

Garduri, tare ieftine!

Producție indigenă!

Fără pârche potrivit!

(618)

Ușor de manuat!

17-20

Numărate scrisor de mulțumită adevereșc că

Teșetura de drot „HUNGARIA“

e neintrecută, distinsă!

Să face din drot răsucit. Prețu pe metrul pătrat 30 filleri și mai mult

Să comandă numai la fabricantul

Alexandru Haidecker,

fabrică de funii de drot și de garduri de drot în

Budapesta, VIII., Ūllői-ut 48/85

Serviciu repede, favorabil și punctuos.

— Catalog ilustrat, gratis și franco!

Mărgăritarul dintre toate cafele de cereale — este Cafeaua de secară Perlă alui FRANCK.

Fiecare înghițitură din ceașcă adeverește superioritatea acestei calități foarte fine!

La fiecare cafea de cereale se cuvine însă o mică porție de Veritabil „FRANCK“: Adaus la cafea,

pentru a produce un gust complet, o culoare frumoasă și poftitoare. — Ambele sorturi să găseșc de vânzare în fiecare magazin cu coloniale.

(614) 5-10

O mașină de lână, puțin folosită, să vinde din mână liberă. Doritorii de a o cumpăra se se adreseze la redacția foi „Libertatea“.

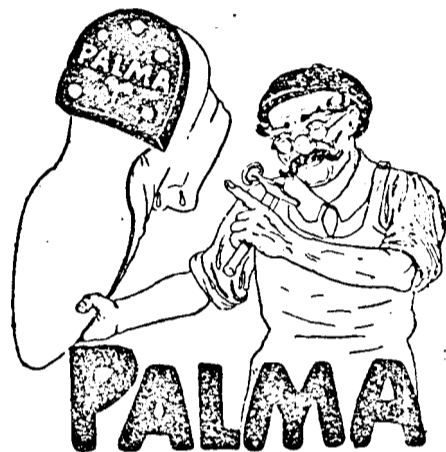
(646) 1-3

Casă cu crîșmă și boltă e de vîndut în comuna Folt (lîngă Orăștie). Are și 2 odăi de locuință, cugnă, pivniță, ghițariu. Se vinde grabnic, din cauze familiare, cu drepturile sale cu tot. — Informații la:

Lázár József,
Folt, p. u. Orăștie (Szászváros)

1-3

Cele mai bune călcîie de gumii sunt călcîile:

(588) 10-0

Onorate Domnule!

Cunoscînd multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, deja din anul 1912 începînd am deschis în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Dau orice informații în ori-ce cauză ce se ține de Budapesta. Dau informații relativ la petițiile înaintate la diferitele ministerii și la alte oficii publice. Dau informații în chestii de licențe. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Cu drag îi conduc prin Budapesta pe aceia, cari vin să vază frumsețele orașului, ori cu afaceri prin capitală.

Cumpăr pe bani gata

tot felul de galițe, ouă, miei, porcei, oi, vite mari, porci, lînă, piei, iepuri, — mai departe mere, pere, nuci, prune, miere de stup, ceară, fasole, cartofi, ciuperci, varză, vin, rachiu, lîn, mohor, lemne; păduri; moșii.

Dacă îmi trimiteți adresa

bucuros Vă trimet în fieștecare săptămînă un „Aviz săptămînal despre prețurile diferitelor mărfuri din Budapesta.

Esoperez

dela băncile cele mari din Budapesta imprumuturi pe amortizare cu procente mici.

Vă fac atent

că în interesul DV. este, dacă în orice cauză Vă adresați mie. Dacă veniți la Budapesta, să veniți la mine, căci eu vă recomand advocați buni, medici vestiți. Vă conduc pe la fabrici să Vă alegeți mașine, motoare, mori, fereștreie, pompe, automobile etc. Grijeșc ca să nu fiți înșelați. Fiînd de față la facerea contractului, nu las ca contractul să conțină altceva, decît accia, ce am hotărît și cum am tocmit.

Zilnic primesc plîngeri dela țărani români, cari cumpărînd mașini prin agenți streini, au fost înșelați iscăliînd contracte a căror conținut nu l'au cunoscut neștiînd țărani români ungurește.

Planul meu este ca, conducînd pe românul nostru la fabrici și nu la agenții de mașine, drept din mână primă să-și cumpăre cele trebuințioase, și să-l scutesc de șarlataniile agențiilor și să-l scap de procese. — Vă ofer serviciul meu cinstit și românesc pentru o taxă mică. Pentru răspuns să îmi alăturați o marcă poștală.

Cu stimă:

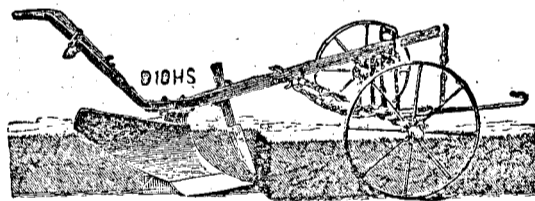
L. OLARIU, Budapesta, II., Tölgyfa-u. 16. II. 8.

(637) 1-

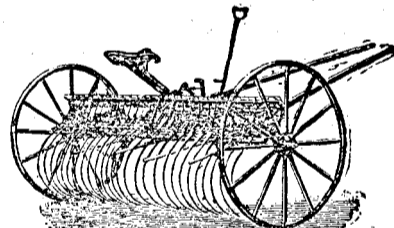
in Buda, lîngă podul „Marghithid“.

Mașinile vestitelor firme:

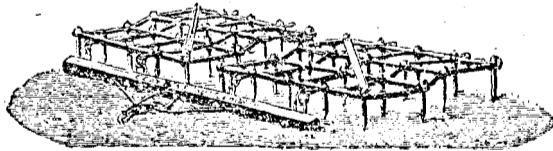
Clayton Shuttleworth & Hoffer Schrantz

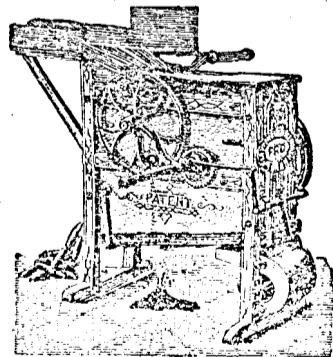
1. Plugul de fer „Sack“, renumit!

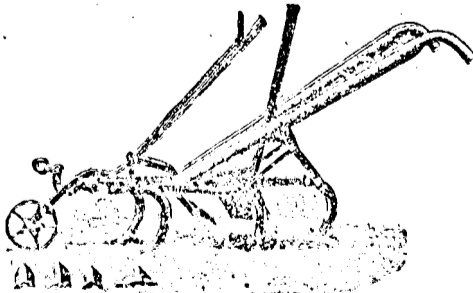
4. Greblă de fin „Hollingsworth“, spornică la lueru și ușor de manuat.

2. Grapă de fer diagonală și pentru mușchlu (pentru curățirea țelnilor de mușchlu)

5. Mașină de sfărîmat eucuruz! Să află cu vînturătoare și fără vînturătoare.

3. Mașină de săpat „Planet Iunior“ foarte practică și cu bun nume!

II.
(541) 19-20

Depozit și reprezentanță la: **Carol F. Jickeli.** în **ALBA-IULIA** (Gyulafehervár) și **SIBIU** Coreși catalog și oferte de prețuri!

PENTRU ZIDIRI:

Traverse; legături de fier; cement de Beoxin, Portland și Roman; trestie de stucatură și țesătură de Bacula; împletituri de sîrmă: hîrtie gudronată (pentru coperit) și plăci de izolare; (640) tinieșea neagră și țincuită. 17-20.

Să găsească la firma:

CAROL F. JICKELI, Alba-Iulia și Sibiu.

2 învățăcei

pentru măestria de pielărit, să caută și să primesc în-dată la

Arthur Schmidt,
măestru pielar în Orăștie,
Strada ferarilor,
(628) 2-4

ANUNȚ.

În un orașel românesc, cu liceu să vinde sau arîndează din mână liberă o franzelărie (brutărie) și dreptul de prăvălie mixtă. Nefiind alt brutar și jurul românesc, un brutar român are bune prospecte. Doritorii să se adreseze la administrația acestui ziar. (640) 1-3

2 învățăcei și 1 calfă

să primesc îndată în prăvălia mixtă a subscrisului.

Învățăceii cu cîteva clase gimnaziale sunt preferiți.

Calfa poate fi și mai înaintat în vîrstă.

Ioan Cutean
comerțiant, Brad
(643) 1-3.

2 tineri

absolvenți de 1-2 clase gimnaziale află aplicare în prăvălia subscrisului sub condițiunile favorabile.

Stan Stefla
Seliște (com. Szeben)
(638) 1-3

Casă de vînzare!

În Orăștie, — în apropierea poștei, — să află de vînzare din mână liberă două rînduri de case în o curte, nou edificate: partea de cîtră stradă constă din 6 încăperi; cea din curte: din două odăi, bucătărie, pivniță, fîntînă, grajd, șopru și grădină.

Informații de administrația acestei foi. 1-3

Fărină, — Tărițe.

Fărină de cea mai aleasă calitate, pentru pâne bună și aluaturi (prăjituri), — precum și tărițe, vă recomandă în ori-ce cantități, cu prețuri moderate,

Abrahăm Manó
Orăștie (Szászváros).
(572) 13-

„RÎUREANA“, însoțire de anticipație și magazin în Șugag.

Convocare.

Onorații membri ai însoțirii de anticipații și magazin „RÎUREANA“ să convoacă prin aceasta la **adunarea generală ordinară**, ce să va ținea în **11 August n. 1912**, la oarele 2 d. a., în localul însoțirii, pe lîngă următorul

PROGRAM:

1. Raportul direcțiunii și a comitetului de revizie asupra rezultatului de gestiune a anului 1911/12.
2. Satorirea bilanțului pe anul 1911/12 și împărțirea profitului curat.
3. Alegerea a 2 membri în direcțiune.
4. Alte eventuale propuneri.

Șugag, în 22 Iulie 1912.

Oct. Berghezan m. p. director.
George Perlan m. p. membru în direcțiune.

Meghivó.

„RÎUREANA“ mezőgazdasági rakár és előlegezési szövetkezet, t. cz. tagjai ezennel egy az egylet helyiségekben **1912. augusztus hó 11-én**, d. u. 2 órakor megtartandó

rendes közgyűlésre,

következő tárgysorozat mellett meghivatnak:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság az 1911/12 évi ügymenetéről szóló jelentése.
2. Az 1911/12 évi számadási mérleg megállapítása és a tiszta nyereség felosztása.
3. Két (2) igazgató-ágitag megválasztása.
4. Más esetleges javaslatok.

Șugag, 1912. július hó 22 én.

Berghezan Oktáv s. k., igazgató.
Perian György s. k., igazgatósági tag.

Mașină de treierat

cu Gepel mînată cu 2 cai, în stare foarte bună, sistemul cel mai nou, abia 2 ani folosită, este de vînzare la:

Danil Panfilie
Szászsebes st. Mare Nr. 21
(612) 6-6

Secretul meu.

Sistemul meu, de a cum-păra cu bani gata toamna, marfă de mîna întie, — îmi face cu puțință a pune în vînzare

Vinuri bune, curate, exclusiv din Ardeal, — pe lîngă prețurile cele mai ieftine!

Fă o probă cînd ai la casă un botez, o cununie sau altă sărbătoare familiară.

Prețurile: dela 56 fileri în sus. Felurite soiuri curate.

(571) 13-50 **HANS STEPHANI**
hotelier, Orăștie (Szászváros).

Bilanț încheiat la 30 Iunie 1911/12. — Mărleg-számla 1911/12.

Debit.	Credit.
Cassa — Pénztárikészlet 3841 15	Capital — Üzletrészek 464, tag 162 11594.—
Escont — Leszámitolt váltók 66816 82	Fond de rezervă — Tartalék alap 1799-26
Hipotecă — Jelzálogköcsörök 16956-10	Fond de zidire — Építkezési-alap 70-82
Mobilier — Felszerelés 200.—	Depuneri fructific. — Betétek 53389-42
Anticipație — Eőleg 21.—	Cont-Curent — Folyó számla 19467.—
Inter. tranz. decursive — Átmeneti hátralékos kamatok 2577-45	Diverse — Külfélék 878-04
	Div. neridicată — Fel nem vett osztalék 182-66
	Int. trans. anticip. — Átmeneti kamatok 1000-32
	Profit curat — Tiszta nyereség 2031.—
	90412-52

Contul Profit și Perderi. — Nyereség- és Veszteség-számla.

Inter. depun. fractif. — Betéti kamatok 2510-79	Interese: — Kamatok:
Dare după inter. — Adó betétkamatok után 251.—	dela cambii — leszámitolt váltók után 4909 84
Spese administrative — Kötségek 190-49	dela hipotecă — jelzálogköcsörök után 734-18
Dare și arunc — Egyenes és pótló 501-59	Provizuni, taxe de fondare și alte venituri —
Int. de Cont-curent — Folyó számla utáni kam. 1182-11	Jatélékok, beiratási díjak és egyéb jövedelmek 1602-96
Salare — Fizetés 430.—	
Chirie — Házbér 100.—	
Absoriere — Lejárások 50.—	
Profit curat — Tiszta nyereség 2031.—	
	7246-98

Șugag în 30 Iunie 1912 — Șugag 1912 Iunius hó 30 án.

Octavian Berghezan m. p. director-igazgato
George Perlan m. p. contabil-könyvelő
Ioan Bogdan m. p. cassar-pénztárnok

MEMBRII DIRECȚIUNEI: AZ IGAZGATÓSÁG:

Octavian Bergezan m. p. **George Perlan m. p.** **Ioan Avram m. p.** **Cutlan Nicolae m. p.**
Ioan Bogdan m. p. **George Gros m. p.** **Teodor Ciuchendea m. p.**

Confrontînd aceste conturi cu registrele principale și axiliare le-am aflat în deplină ordine. Jelen számlákat megvizsgáltuk és a fő és segéd könyvekkel összehangzásban találjuk:

Șugag în 20 Iulie 1912—Șugag 1912 Iulius hó 20 án

Comitetul de supraveghiere:—A felügyelőbizottság:

Ioan P. Bogdan m. p. **Cernat Andronic m. p.** **Dumitru Străulea m. p.** **Catalina Ioan m. p.** **Crețiu Dumitru m. p.**

VINURI

vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria, (Világos), **PETRU BENEA**, căci Vă trimite numai **vinuri bune, curate** și pe lîngă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb 68 fil., Rizling 70 fil.,
Roșu 92 fileri,
Siller 62 fil.,
Carbenet 100 fileri.

Vin roșu din 1911: 54—56 fileri.

Rachie de trevere (comină) K 1-60
Rachie de comină, specialit. „ 2—
Rachie de drojdii 2 cor. 20 fileri.
Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachiea să expăzează sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă. Vase împrumute pe timp de 2 luni. Pentru calitatea vinului garantez.

PETRU BENEA,
proprietar de vii.
(473) Világos, (Arad m.) 20-25